

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Avli Gellii Noctivm|| Atticarvm Li-||bri Vndevi||ginti

Gellius, Aulus

Venetiis, 1515

S

[urn:nbn:de:gbv:45:1-724024](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:45:1-724024)

ὡς ἢ γὰρ μφιπὸλοισι μετέπρεπε παρθένος ἀδμῆς.
 Montibus it qualis studiosa Diana pharetræ
 Aut per Taygeti spatiosa iuga, aut Erymanthi
 Et nunc gestit apro, nunc ceruo diua uoluceri
 Stant circum nymphae agrestes Ioue coelitate natæ
 Inq; agris ludunt: Latonæ pectora gaudent.
 Fronte dea ante omnes ceruice prominet alta:
 Et pulchras omnes inter clarissima fulget.
 Talibus in famulis uirgo intemerata decebat.
 ζήγηθε δὲ τεφρένα λιτώ.

Latonæ pectora gaudent
 ῥεῖα δ' ἀριγνώτι πέλεται καλαὶ δὲ τε πᾶσαι.
 Pulchras omnes inter clarissima fulget.
 παρθενικὴν ζώνην, καὶ λέκτροιο θεομόν.
 καὶ ἔργα φιλοτήσια.
 πὸν μὲν ἀρ' ἐντρήτοισι κατόννασατ' ἐν λεχέεσσιν,
 Virgineum soluit caestum, legemq; cubilis
 Et munus amoris.

Inq; toris illi sculptis cepere soporem
 Quæ in quaternione 7
 ἀπορον dubium
 τρίτον καὶ τέταρτον
 Quartum & quintum
 τὴν εἰσω θάλασσαν internum mare

Quæ in quaternione 5
 ἀνατομὰς dissectiones
 σπῶνδε βραδέως festina tarde
 ἀρχύτας ταραντίνος φιλόσοφος ἅμα καὶ μηχανικός ὤν
 S 4

ἔποίησε περισεραῖν· ξυλίην πετομένην, ἣτις ἔποτε καθήσειεν ἔκτι ἀνίστατο μέχρι γὰρ τούτου.

Architas Tarentinus philosophus pariter et mechanicus uir columbam ligneam fecit uolantem, quæ si nunquam subsedisset, præterea non exurgerat. hæc enim.

σύ δὲ μὴ λέγε ὡς γέγονεν ἕτω πολλάκις, ἀλλ' ὅχι ὡς προσήκει γίνεσθαι· ἔτι γὰρ ἔτι πώποτε μὴ κατὰ τοὺς νόμους ἐποράχθη· ἔδὲ τοῦτο ἐμιμήσω. διὰ τοῦτο ἀποφύγοις ἀν' δικαίως· ἀλλὰ πολλῶ μάλλον ἀλίθοιο· ὡς περ γὰρ ἔτις ἕαλω· σύ ταῦτα οὐκ ἀν' ἔγραψας οὕτως ἀν' σύ νῦν ἀλῶς, ἄλλος οὐ γράφει.

Verū ne dicās sic esse actum sæpenumero: sed hoc fieri sic dicere. non enim siquid aliquando contra leges actum iam est: tūq; id secutus es, propterea iure queas euadere: quinimo eo magis iaculo in te debeat statui: ut enim si prius in aliquem foret animaduersum: tu minime hæc scriberes: ita si ipse in præsentia puniretis: nequaquam deinceps alius scribet.

φιλοσοφία γὰρ τοι ἐστὶν ὣ σὺ κρητες, χάριεν ἀντις αὐτοῦ μετρίως ἀφίηται ἐν τῇ ἡλικίᾳ· ἐκ δὲ περαιτέρω τοῦ δέοντος ἐνδιατρίψῃ, διαφορὰ τῶν ἀνθρώπων· ἐὰν γὰρ καὶ πάνυ οὐφυῆς ἢ καὶ πόρρω τῆς ἡλικίας φιλοσοφῇ, ἀνάγκη πάντων ἀπρηρον γεγονέναι ἐστίν, ὧν χρὴ ἐμπερὸν εἶναι, τὸν μέλλοντα καλὸν, καὶ ἀγαθὸν καὶ ἀδούκιμον ἔσεσθαι ἀνδρα· καὶ γὰρ τῶν νόμων ἀπρηροι γίνονται τῶν κατὰ τὴν πόλιν, καὶ τῶν λόγων· οἷς δ' εἰ χρωμένον ὁ μιλήνεν τοῖς συμβολαίοις τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ· καὶ τῶν ἡδονῶν τε, καὶ ἐπιθυμιῶν τῶν ἀνθρωπείων, καὶ συλλήβδην τῶν ἡθῶν παντάπα-

σιν ἄπειροι γίνονται. ἐπειδὴν οὖν ἔλθωσιν εἰς τινὰ ἰ-
 δίαν ἢ πολιτικὴν πρᾶξιν, καταγέλαστοί γίνονται. ὡς-
 πέρ γε οἶμαι οἱ πολιτικοί, ἐπειδὴν αὖ εἰς τὰς ὑμετέρας
 διατριβὰς ἔλθωσι καὶ τοὺς λόγους, καταγέλαστοί ῥσι-
 συμβάνει γὰρ τὸ τοῦ Ὀριπίδου, λαμπρὸς τέ ἐστιν ἕκα-
 στος ἐν τούτῳ, καὶ πὶ τούτῳ ἐπείγεται, νέμων τὸ πλεῖστον
 ἡμέρας τούτῳ μέρως, ἵν' αὐτὸς αὐτοῦ τυγχάνῃ βέλτι-
 στος ὢν. ὅπου δ' ἂν φαῦλος ἦ, ἐνταῦθεν φύγει, καὶ λοιδο-
 ρᾷ τούτῳ. τοῦ δ' ἑτέρου ἐπαίνῃ δυνόει τῆ ἑαυτοῦ ἡγού-
 μενος οὕτως αὐτὸς ἑαυτόν. ἐπὶ γὰρ. ἀλλ' οἶμαι τὸ ὀρθό-
 τατόν ἐστιν, ἀμφοτέρων μετασχέειν. φιλοσοφίας μὲν ὅ-
 σον παιδείας χάριν, καλὸν μετέχην. καὶ ἢ ἀχρὸν μη-
 ρακίῳ ῥόντι φιλοσοφῆν. ἐπειδὴν δὲ ἦδη πρεσβύτερος
 ὢν ἄνθρωπος, ἔτι φιλοσοφεῖ, καταγέλαστον ὡ σὺν κρατες
 τὸ χρῆμα γίνεταί. καὶ ἔγωγε ὁμοίωτατον πλάχω πρὸς
 τοὺς φιλοσοφοῦντας, ὡς περ πρὸς τοὺς φελλιζόμενους
 καὶ πᾶλλον. ὅταν μὲν γὰρ παιδίον ἴδω ὃ ἔτι προ-
 σήκει διαλέγεσθαι οὕτω φελλιζόμενον καὶ πᾶλλον, χάρ-
 ω τέ καὶ χαιρίεν μοι φαίνεται καὶ ἐλευθέριον, καὶ πρέ-
 πον τῆ τοῦ παιδίου ἡλικίᾳ. ὅταν δὲ σαφῶς διαλεγο-
 μένου παιδαρίου ἀκούσω, πικρὸν τι μοι δοκεῖ χρῆ-
 μα εἶναι, καὶ ἀνία μου τὸ ὄψα. καὶ μοι δοκεῖ δουλοπρε-
 πές τι εἶναι. ὅταν δὲ ἀνδρὸς ἀκούσῃ τις φελλιζόμε-
 νου, ἢ πᾶλλον ὄρα, καταγέλαστον φαίνεται καὶ ἀναν-
 δρον, καὶ πληγῶν ἀξιόν. ταυτὸν οὖν ἔγωγε τοῦτο πᾶ-
 χω καὶ πρὸς τοὺς φιλοσοφοῦντας. περὶ νέῳ μὲν γὰρ
 μαιρακίῳ ὄρων φιλοσοφίαν, ἀγαμαί, καὶ πρέπειν μοι
 δοκεῖ, καὶ ἡγοῦμαι ἐλεύθερόν τινά τοῦτον τὸν ἄνθρω-
 πον. τὸν δὲ μὴ φιλοσοφοῦντα ἀνελεύθερον. καὶ οὐδέ πο-
 τε οὐδενὸς ἀξιῶσόντα ἑαυτὸν, ἔτε καλοῦ ἔτε γενναίου.

πραγματός. ὅταν δὲ δὴ πρεσβύτερον ἴδω ἔτι φιλοσο-
φοῦντα καὶ μὴ ἀπαλλαγόμενον, πληγῶν μοι δοκῆ ἢ
δὴ δῆσθαι ὡς Σώκρατες οὗτος ὁ ἀνὴρ. ὁ γὰρ νῦν δὴ ἔλε-
γον ὑπάρχει τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ καὶν πάνυ εὐφυῆς ἢ ἀν-
ἀνδρῶ γενέσθαι φέροντι τὰ μέσα τῆς πόλεως, καὶ τὰς
ἀγορὰς, ἐν αἷς ἔφη ὁ ποιητὴς τοὺς ἀνδρας ἀριπρεπέως
γίγνεσθαι. καταδεδυκότες δὲ, τὸν λοιπὸν βίον βιώνει με-
τὰ μερακίων ἐν γωνίᾳ τριῶν ἢ τετάρων, ψιθυρίζον-
τα. ἐλεύθερον δὲ καὶ μέγα καὶ ἰκανὸν μὴ δέποτε
φθέγξασθαι. ἐγὼ δὲ ὡς Σώκρατες πρὸς σὲ ἐπιεικῶς ἔχω
καὶ φιλικῶς. κινδυνεύω οὖν πεπονθέναι νῦν ὅπερ ὁ Ζη-
θος πρὸς τὸν ἀμφίονα ὁ Ὀριπίδου, οὐτὲρ ἐμνήσθην.
καὶ γὰρ ἐμοὶ τοιαῦτ' ἄπ' ἀπέρχεται πρὸς σὲ λέγειν
οἷχ' περ' ἐκείνου πρὸς τὸν ἀδελφόν. ὅτι ἀμελεῖς ὡς Σώ-
κρατες ὦν δῆ σὲ ἐπιμελλῆσθαι. καὶ φύσιν ψυχῆς ὡς
γενναίαν μερακίῳ δει τινὶ διαπρέπει μορφώματι.
καὶ οὐτ' ἂν δίκης βεβλήσι προθῆ ἂν ὀρθῶς λόγον, οὐτ' ἔ-
κός καὶ πιθανὸν ἂν λάβοις, οὐδ' ὑπερ' ἄλλων νεανικὸν βέ-
λαιμα βουλεύσαιο. καὶ τοὶ ὡς φίλε Σώκρατες, καὶ μοι
μηδὲν ἀχθεσθῆς σὺνδύχ' γὰρ ἐρῶ τῆ σῆ, οὐκ ἀχρὸν δοκῆ
σοὶ εἶναι οὕτως ἔχειν, ὡς ἐγὼ σὲ οἶμαι ἔχειν. καὶ τῆς ἄλ-
λης τῆς πόρρω ἀφ' φιλοσοφίας ἐλαύνοντάς, νῦν γὰρ ἔτις
εὐλαβόμενος, ἢ ἄλλ' ὅτ' ἔν, ἔς τὸ δεσμυτήριον ἀπά-
γοι, φάσκων ἀδικεῖν, μηδὲν ἀδικῶντα. οἷσθ' ὅτι ἔκ' ἂν
ἔχοις ὅτι χρήσαι σαυτῷ. ἀλλ' ἰλιπίως ἂν καὶ χασμῶς,
ἔκ' ἔχων ὅ, τι ἔποις. καὶ ἔς τὸν δικαστήριον ἀναβάς κατη-
γόρη τυχὼν πάνυ φάυλα καὶ μοχθηρῶ, ἀποθάνοις ἂν ἔ-
βλοιοτό σοι θανάτ' τιμᾶσθαι. καὶ τοὶ πῶς σοφὸν τῆ τέ-
εστιν ὡς Σώκρατες, εἴτις εὐφυᾶ λαβῆσα τέχνη φῶτα, ἔθι-
κε χείρονα, μήτε αὐτὸν αὐτῷ δυνάμενον βοηθεῖν. μὴ

δ' ἐκώσσαι ἐν τῶν μεγίστων κινδύνων, μή τε ἑαυτὸν,
μή τε ἄλλον κινδύνα ὑπὸ δὲ τῶν ἐχθρῶν περισυλᾶσθαι
πᾶσαν τὴν οὐσίαν. αἰτεχνῶς δὲ, ἔτιμον ζῆν ἐν τῇ πόλει,
τὸν θεὸν τοιῆστον ἔτι καὶ ἀγρικότερον εἰρήσθαι, ἔξεστιν.
ἐπὶ κόρρησ τυπῶντα, μὴ διδόναι δίκην. ἀλλ' ὦ γαθεῖ
ἐμοὶ πείθεσ. παῦσαι δ' ἐλέγχων. πραγμάτων δ' ὁμου-
σίαν ἄσκει καὶ ἄσκησ ὁπόθεν δόξεις φρονεῖν, ἄλλοις τὰ
νομφὰ ταῦτ' ἀρεῖς, εἴτε λιρήματα χρεὶ φάσαι εἶναι,
εἴτε φλυαρίας ἐξ ὧν κενῶσιν ἐγκυτοικῆσαι δόμοις. ζή-
λων, ἔκ ἐλέγχοντασ ἀνδρασ τὰ μικρὰ ταῦτα, ἀλλ' οἷσ
ἔστι καὶ βίος καὶ δόξα, καὶ ἄλλα πολλὰ ἀγαθὰ.

Philosophi. i sanè o' socrates res est elegans, si modice
quispiam per aetatem attigerit: at si supra modum te-
pus in ea contriverit: hominum est corruptela: nam
si quis uel amoeno sit, acrisq; ingenio, ultraq; aetatem
philosophetur: necessum est eum rerum omnium esse
imperitum, quarum usu calleat oportet quisquis ho-
nestus, probusq; est futurus. Legum enim civilium pe-
ritia, & orationis uacat: quibus in actiobus, ac com-
mercijs cum hominibus, tum priuatum, tum publice
uti conuenit, uoluptatum item, atq; cupiditatum hu-
manarum, & morum euadunt prorsus insolentes.
Cum itaq; in ullam quampiam incidunt priuatam,
publicam ue actionem, habentur deridiculi perinde,
ac uiri ciuiles ipsi, ubi uestra adeunt studia, & di-
sputationes, irridentur. Accidit ijs enim illud Euri-
pidis. Qua in re clarus quisque est, ad eam prope-
rat, & diu partem illi plurimam impertit: in qua
ipse se exuperet, contra in qua stupidior, ac nihil sit,
inde effugit, eamq; contemnit. Alteram uero sui bene

uolentia commendat, arbitrans ita sese laudare. sed
præstat (sicuti opinor) utriusq; esse participem. Phi-
losophiæ inquam, quoad illius honestas sinit, discipli-
næ gratia compotem fieri, neq; turpe habetur adole-
scentem philosophari: at cum grandis iam natu philo-
sophatur, ridicula res ó Socrates geritur: atq; equidẽ
ita penès philosophantes afficior, ueluti erga balbu-
tientes, ludètesq;. Cum enim puerulum uideam, cui
decorum adhuc est, sic lingua balbutientem, ac ludẽ
tem, demulceor: resq; mihi quidem festiua, & libera-
lis uidetur, pueriliq; ætati congruens. Quod si uolu-
biliter puerulum loquentem audiam, acerba quæpiã
res mihi oboritur: & aures meæ molesta afficiuntur:
uideturq; nescio quid esse seruile. At si quis uirum
audierit balbutientem, aut ludentem uideat: res uide-
tur & deridenda, & puerilis, & deniq; digna uer-
beribus. Ita equidem afficior sane eorum, qui philo-
sophantur ratione. Vbi enim in adolescente philoso-
phiam aspicio: oblector, exosculorq;, & id mihi uide-
tur perdecere: ingenuum quoq;, ac liberalem hũc esse
hominem iudico: e contrario si non philosophatur, il-
liberalem, & sese nunquam re ulla dignum, uel ho-
nesta, uel ingenua arbitrantem. Verum cum seniore
iam hominem philosophãtem adhuc necdum facien-
tem finem persentio: uerberibus egere cõmodum uir
ille mihi uidetur. Quod enim modo dixi, id homini
isti accidit, ut & si sit admodum ingeniosus, uilis,
atq; abiectus efficiatur: cum mediam ciuitatem fo-
rumq; defugiat. In quo poeta inquit, uiros excelle-
re. Abdat se uero, & uitæ reliquum cum adolescen-

tulis tribus, aut quatuor degat, in angulorum aliquo
commurmurans. ingenium autem quicquam magnū
dignum haud unquam loquatur. Equidem o' Socra-
tes pro mea erga te beneuolentia, atq; humanitate ui-
deri mihi uideor affici in praesentia eodem modo, quo
Zetus respectu Amphionis, apud Euripidē, cuius mo-
do mentionem feci. Etenim mihi quoq; eiusmodi quæ-
dā, tecum ut fabuler, in mentem uenit: qualia cum
fratre ille, neglectui habes o' Socrates ea, quæ debes
curare, animiq; naturam tui usque adeo nobilem pue-
rili quodam ornamento condecoras: nec foro, sena-
tū ue orationis quicquam recte affers, neq; probabi-
lem, aut consentientem ullam rationem inuenisti, neq;
uero pro alijs consilium integrum cepisti. At qui a-
micæ Socrates, quod ægre ne feras uelim, loquor e-
nim tua causa summa cum beneuolentia. An tibi non
turpe uideatur, ita te gerere, ut ego te habere existimo,
et cæteros, qui ultra iustum pergunt philosophari?
nam si quis te nunc, aut aliū eiusmodi quemlibet ad
carcerem rapiat, iniuriam te quidē intulisse arguēs,
qui culpa omnino uaces, nosti ne te minime habiturū
quonam te pacto tuearis? sed uertigine uexeris, ac
consilij inops oscites quid dicas, quid agas. In iudicio
item suggestum conscendens si improbus admodum,
ac nequam aduersarius tuus sit: mori de facili queas,
si te ille capitali deferat crimine. Verum quonam pa-
cto Socrates hoc sapientis sit, si qua ars aliquem præ-
stantem ingenio uirum nacta, deteriores illum effe-
cerit? qui neq; sibi ipsi auxilio esse possit, periculisq;
extremis liberare, neq; se, nec alium quenquam.

sed ab inimicis bonorum omnium facultate spoliari
 necesse sit: & palàm quidem infelicem degere. liceat
 enim, quanquam a gressus, uera dicere: si quis in ge-
 nam te percusserit: poenas non det. sed heus uir bone
 mihi obtempera, atq; à redargutionibus istis te absti-
 ne, rerumq; elegantiam cole, & eam sanè, unde re-
 cte sentire uideare, alijs missa faciens ista arguta, siue
 deliramenta, siue nugalia debeat appellare: quibus
 efficiatur, ut domos inanes habites, atq; sequens non
 eos, qui exigua ista reprehendunt: sed illos potius à
 quibus & facultates, & gloria, et bona alia permul-
 ta possidentur.

Quæ in quaternione ε

ἡς τετάρτην, καὶ εἰς πέμπτην

In quartam, & quintam

ἰταλοὶ Vituli

κατ'ἀντίφρασιν

Per contrariam dictionem

τὸ δ' ἀξιωμα καὶ ἂν κακῶς λέγῃ τὸ σόν.

πέσει λόγος γὰρ ἐκτ' ἄδοξόντων ἰών.

καὶ ἀκτῶν δοκούντων, αὐτὸς ὅ τ' αὐτὸν θένει.

Authoritas uero, & si male dicat, tua

Persuadebit. nam ab inexistentis proficiscens oratio

Et ab existentis eadē haudquaquam tantundem uacat.

ἀντὶ ἄδοξούντων

Pro eo, quod inexistentis

ἀντὶ δοκούντων

Pro existentis